

INVENTARISATIE EN STARTADVIEZEN

**NATIONAAL KEURMERK
"NATUURLIJK TUINIEREN"**

Tuinpark Kweeklust Amsterdam 2019-2021

**Het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren is een
samenwerkingsproject
van het AVVN, het IVN en de KNNV.**

**INVENTARISATIE- EN BEOORDELING
NATIONAAL KEURMERK NATUURLIJK TUINIEREN**

NAAM TUINPARK: Tuinpark Kweeklust
PLAATSNAAM: Amsterdam
CONTACTPERSOON: Aad Duijndoorn 06-1045 5503

ADVIES- EN BEGELEIDINGSCOMMISSIE

NAMEN COMMISSIELEDEN:

1. Ellen de Nood, nmanood@kpnplanet.nl, 0113-269638 / 06-28959516
2. Kees Beart keesbeart@gmail.com 0180-663053
3. Imme Sohne isohne@kpnmail.nl 0516-426896

DATUM INVENTARISATIE/BEOORDELING: 6 juli 2019

AVVN
Vogelvliedeweg 50
3544 NJ Utrecht
(T) 030 – 670 1331
E-mail info@avvn
www.avvn.nl
facebook.com/avvn.nl

INHOUDSOPGAVE

I	Algemene gegevens complex
II	Specifieke gegevens complex
	A. Inrichting en beheer, algemeen
	B. Inrichting en beheer, specifiek
	C. Opstallen en dode materialen van de afdeling
	D. Inkoop/winkel
	E. Interne milieuzorg
	F. Voorlichting door de afdeling
III	Bijzondere elementen en prioriteiten

II SPECIFIEKE GEGEVENS COMPLEX

Inhoud:**A. *Inrichting en beheer, algemeen***

1. Bodembedekking/kruidlaag
2. Oevers, sloot(kanten) en greppels
3. Vijvers/poelen
4. Maaien van grasvelden
5. Bermen
6. Omheining/afscheiding rondom het complex
7. Bestrijding en bemesting

A. INRICHTING EN BEHEER, ALGEMEEN

1. Bodembedekking/kruidlaag

Bodembedekking/kruidlaag : **Maximum aantal punten 12**

Bodembedekking/kruidlaag	☐ spontaan opgekomen vegetatie is pleksgewijs aanwezig (1) ☐ ongeveer de helft onder de struiken is bedekt met ongestoorde bodemvegetatie (3) ☐ onder alle struiken wordt de vegetatie met rust gelaten (5)	
	☐ de strooisellaag (afgevallen blad), bloeistengels en oude takken blijven liggen (5)	
Bewust aangeplante of verzorgde standplaatstypische soorten aanwezig, bijv. stinzen of andere plantengemeenschappen	☐ ja (2) ☐ nee	
<p>Algemeen over de bodem</p> <p>Op veel plaatsen is de grond droog en/of uitgedroogd en kaal. Als bij veengrond het grondwater laag staat, dan verteert alles heel erg snel en blijft er in de loop van de tijd niets van over. Daarmee zal alles snel verzakken. Bij een daling van het grondwaterpeil met 15 centimeter verteert het veen en verdwijnt de teeltlaag; (weg)bermen zakken weg, verdrogen en rottende palen van huisjes. Een combinatie van zaken werkt het geheel verder in de hand.</p> <p>Veen is een zeer bijzonder en erg gevoelig op zichzelf staand biotoop. Karakteristiek is het gebrek aan voedingsstoffen en het veenmos (Sphagnum), de plant, die wezenlijk bijdraagt tot het ontstaan van veen. Voedselrijk water vernietigd elke gezonde veenvegetatie. Daar is sprake van. Op het tuinpark wordt direct geloosd in oppervlaktewater.</p> <p>Veen is over het algemeen vrij zuur, het heeft een lage basischer waarde (een lage PH). Je moet dan planten gebruiken die het goed doen op veen. Onderbegroeiing van diverse soorten zoals Salomonszegel, Christoffelkruid, Bordersallie, Rotsheide en Koningsvaren waar meer ruimte en schaduw is.</p> <p>Advies: Onderzoek hoe het is gesteld met de bodem en grondwaterstand. Wat is er mee gebeurd en hoe is het nu en wat is de toekomst? Nederland is aan het verdrogen en veengebieden worden schaarser. Informeer en overleg met de verantwoordelijke instantie. Dit is bepalend voor inzetten van het beleid. Is het mogelijk een veenbiotoop(gebiedje) te behouden/herstellen/versterken of vergt de veranderende situatie juist een andere insteek?.</p> <p>Zo kan er bijvoorbeeld op verschillende delen verder worden verschaald door het opwerpen van kalkarm tot zuur zand en op andere delen kan bewust worden ingezet door het gebruik van compost om de grond te verrijken. Het laten liggen van afgevallen blad is noodzakelijk. Verder geldt voor het natuurlijk tuinieren: werken aan zogenoemde milieubouw. Denk hierbij aan verhogingen en verlagingen, schaduw- en zonplekken, waarmee tevens vocht- en droogte plekken worden gerealiseerd. Dit kan over het hele terrein, waar mogelijk, worden gerealiseerd.</p> <p>Algemeen gesteld is het noodzakelijk de bodemstructuur zo te verbeteren, dat voorwaarden ten behoeve van natuurontwikkeling een helpende hand worden geboden. Na gemaakte keuzes dient men het ingezette beleid langere tijd te vervolgen en inventarisatie en</p>		

monitoring toe te passen. Dan toont de natuur haar samenwerking en wordt wat mogelijk en (verder) nodig is duidelijk.

Maak om bovenstaande redenen een beleids- en (deel-) beheersplan én ga met een kleinschalige pilot aan de slag. Dit is al getracht bij het 'stobbenpad' na de ingang en naast de parkeerplaats. Echter de verdroging werkt hier tegen de herbeplantingsbedoelingen in, waardoor niet alle struiken goed aanslaan. Volg daar de ontwikkeling en zoek meerdere plekken om te experimenteren met verschillende insteek. Vergeet dit alles niet te communiceren, liefst in een voorlichtingsplan. Altijd handig om bijvoorbeeld (in een later stadium) hulp te vragen aan bijvoorbeeld aangrenzende tuinders, wellicht willen ze het terreintje adopteren. en er voor zorgdragen als alternatief voor de traditionele werkbeurten.

2. Oevers, sloot(kanten) en greppels : Maximum aantal punten 23

Maaien van de slootkanten	Maaifrequentie: ☐ 1 tot 6 maal per jaar (1) ☐ 1 tot 2 maal per jaar (3)	
	☐ Planten worden gefaseerd gemaaid (5)	
Afvoeren van gemaaid materiaal	☐ ja (2)	
Sloten worden geschoond	☐ ja ☐ nee	Indien ja, verplicht door de overheid: ☐ ja ☐ nee ☐ Materiaal wordt afgevoerd (2)
Beschoeiing aanwezig	☐ nee (5) ☐ ja	Indien ja, ☐ natuurlijk materiaal (3) ☐ kunstmatig materiaal
Oeverbegroeiing	☐ ja (2)	Indien ja, past bij de omgeving: ☐ ja (1) ☐ nee
<p>Materiaal uit sloten wordt op de kade gelegd en voorzien van kalk. Op enkele plekken is langs de slootkanten begroeiing aanwezig om te maaien. Er is veel hout en grond voor de beschoeiing zichtbaar. Beschoeiing is van hardhout en recentelijk overal vervangen. Er is oeverbegroeiing bij het vogeleiland. Bij enkele particuliere tuinen is de oever van asbest.</p> <p>Advies: Zorg in algemeen voor meer begroeiing langs watergangen, deze moet worden uitgebreid en van grotere diversiteit worden. Op droge stukken diverse grassoorten als Borstelgras, Fijn schapengras, Gewoon Struisgras, Vaste salie, Mannetjesereprijs, Liggend walstro. Kalk toevoegen maakt minder zuur en dat werkt het veenbiotoop tegen.</p> <p>Op vochtige delen m.n. langs waterpartijen: Harig wilgenroosje, Pinksterbloem, Leverkruid, Moerasspirea, Moerasandoorn, Adderwortel, Akeleiruit en Moerasooievaarsbek.</p> <p>Achter de beschoeiing kan grond worden verwijderd en in de gaten, die zich vanzelf vullen met water waar beplanting wordt toegepast als: Kalmoes, Grote waterweegbree, Dotterbloem, Slangewortel, Waterbies, Lidsteng, Gele lis, Kattenstaart, Grote boterbloem, Pijlkruid, Grote Egelskop, Grote - en Kleine Lisdodde en Waterpunge.</p> <p>De beschoeiing is hoog en scheidt geen mogelijkheid voor dieren om het water te verlaten. Maak er snel werk van, m.n. om verdrinking van egels te voorkomen. Verwijder op diverse plekken de beschoeiing om een natuurvriendelijke talud mogelijk te maken. Hergebruik het hout. Maak beleid inzake asbest particuliere tuinen langs oevers (zie wetgeving hieromtrent).</p> <p>Ontwikkel maaibeeld en pas toe waar mogelijk: liefst gefaseerd maaien 1, maximaal 2 maal per jaar en voer af.</p> <p>Advies achter speeltuin: Achterin de speeltuin is een plek waar oeverbegroeiing meer kan worden toegestaan en een deel van de beschoeiing kan worden weggehaald. De keuze is of men dit hier wil toepassen, elders zijn voldoende plekken aanwezig om natuurontwikkeling uitgebreide kansen te bieden. Bedenk daarbij dat een dergelijke plek intensief zal worden gebruikt en dat de begroeiing hierop moet worden aangepast. Kinderen kunnen blootsvoets met een schepnet in het water waden als de talud geleidelijk afloopt en ook dieren zullen dankbaar gebruik maken van de plek: in- en uitstap, verkoeling en badplaats gebruik. Kies voor een gecombineerde oplossing. Met een vloedertje erbij is de plek optimaal geschikt als waterdoe- en ontdekplek in alle seizoenen. Geef gelegenheid door materialen te deponeren om bruggetjes te bouwen over het water en hutten te maken in het nabijgelegen bos. Dit</p>		

alles zal een spannend element vormen voor jong én oud en trekt jonge gezinnen aan als lid. Vergeet niet een bord te plaatsen met vermelding 'Spelen op eigen risico'. Maak op dit alles beleid. Organiseer een workshop Natuurlijke oevers aanleggen en een workshop Natuurspeeltuin/plek.

Tip: Voor oeverafwerking stijle taluds:

www.nautilusecosolutions.com/toepassingen/aquarollen-flora-rollen.nl

Tot slot: Het is mogelijk de watervegetatie te vergroten, zonder dat het schonen van de sloten wordt belemmerd door het maken van zogenaamde Floating Islands. Onderzoek waar dit zou kunnen. Een workshop hiervoor is eveneens een optie.

Egeltrapje

3. Vijvers/poelen : Maximum aantal punten 6

☐ Direct contact met de ondergrond (grondwater)		
☐ Ondiepe en moeraszones aanwezig (2)		
☐ Onder waterplanten aanwezig (1)	☐ weinig variatie in onder waterplanten en drijvende planten ☐ relatief veel verschillende onderwaterplanten en drijvende planten aanwezig (2)	
☐ Drijvende planten aanwezig (1)		
<p>Er is geen poel op het tuinpark die is afgesloten van het oppervlaktewater. Het advies is om er toch een aan te leggen (workshop is handig hiervoor).</p> <p>Verder is er wel een fraaie vijver met te hoge begroeiing, waardoor er geen zicht meer is op de waterpartij. Er zijn 2 bankjes en daarachter bevinden zich borders, waarvan de beplanting het moeilijk heeft. Naast een bankje groeit Egelskop, een teken dat het hier vochtig is. Verder is er een gesloten verharding tussen de bankjes en vijver. Het geheel maakt een vervallen indruk en heeft een opknapbeurt nodig, waarvoor een natuurlijk inrichtingsplan voor moet worden gemaakt (denk aan een workshop hierover).</p>		

4. Maaien van grasvelden : Maximum aantal punten 9

☐ nooit ☐ 1 à 2 maal per jaar (4) ☐ 3 tot 6 maal per jaar (3) ☐ 7 tot 20 maal per jaar ☐ meer dan 20 maal per jaar	
☐ gefaseerd gemaaid, met verschillende kruiden, zoals madelief, witte klaver, hoornbloem, leeuwentand en draadereprijs (5)	
Advies: minder maaien en experimenteren met weidebloemenmengel.	

5. Bermen inclusief het deel boven aan de sloot : Maximum aantal punten 11

Maaisysteem	☐ motormaaier en bosmaaier ☐ handmaaier ☐ zeis ☐ anders	
Maaien	Maaifrequentie: ☐ nooit ☐ 1 à 2 maal per jaar (4) ☐ 3 tot 6 maal per jaar (3) ☐ 7 tot 20 maal per jaar ☐ meer dan 20 maal per jaar	
	☐ bermen worden (deels) gefaseerd gemaaid verdeeld over meerdere jaren, met verschillende kruiden, zoals madelief, witte klaver, hoornbloem, leeuwentand en draadereprijs (5)	
Afvoeren van gemaaid materiaal	☐ ja (2)	
		nvt

6. Omheining/afscheiding rondom complex : Maximum aantal punten variabel

Indien een omheining/afscheiding aanwezig is geef hier het soort aan. Meerdere antwoorden mogelijk	☐ hekwerk van metaal of gaas ☐ niet geïmpregneerde houten omheining met draad (2) ☐ omheining begroeid met klimplanten (2) ☐ vrij groeiende heg (2) ☐ gesnoeide heg (1) ☐ sloot ☐ anders, namelijk (2)	

7. Bestrijding en bemesting, Maximum aantal punten 10

☐ De afdeling gebruikt bij het beheer en onderhoud geen biologische of chemische bestrijdingsmiddelen (5)		
☐ De afdeling gebruikt bij het beheer en onderhoud biologische bestrijdingsmiddelen		
☐ De afdeling gebruikt bij het beheer en onderhoud chemische bestrijdingsmiddelen		
☐ De afdeling bemest de algemene groendelen niet (5)		
☐ De afdeling bemest de openbare groendelen met biologische meststoffen		
☐ De afdeling bemest de openbare groendelen met kunstmeststoffen		
☐ De afdeling gebruikt in de openbare groendelen bodemverbeters		
<p>Er is een composthoop aanwezig, echter deze produceert geen goede compost en zou eerder dienst kunnen doen als een ringslang broedplaats.</p> <p>Advies: De composthoop is niet goed werkzaam, neem maatregelen. Maak een goede en liefst meerdere composthoven verspreid over het tuinpark, bijvoorbeeld in de buurt van het Vogeleiland. Organiseer een workshop composteren. En vergeet de ringslang niet te voorzien van broedplaats. Ze komen massaal voor in de omgeving.</p>		

Inhoud:

B. Inrichting en beheer, specifiek

a. Beplanting ten behoeve van dieren

1. Inheemse plantensoorten
2. Beplanting met natuurwaarde
3. Watervegetatie
4. Verlandings- en ruigtevegetatie
5. Bos, struwelen, erfbeplanting
6. Wand/gevelbegroeiing

b. Overige inrichting ten behoeve van dieren

1. Droge muren/stapel muren
2. Kunstmatige broedplaatsen, nestelplaatsen, schuilmogelijkheden

B. INRICHTING EN BEHEER, SPECIFIEK**a. BEPLANTING T.B.V. DIEREN****1. Inheemse plantensoorten**Heggen : **Maximum aantal punten 6**

Bij de heggen zijn aanwezig:	☐ Enkele inheemse soorten aanwezig (1)		
	☐ Ongeveer de helft van de heggen bestaat uit inheemse soorten (2)	☐ één of twee soorten bloeiend en vruchtdragend inheems materiaal ☐ met meerdere verschillende soorten bloeiende en vruchtdragende inheems materiaal (2)	
	☐ Overwegend inheemse soorten (4)	☐ enkele soorten (twee tot drie) ☒ een grote verscheidenheid (2)	
<p>Advies: Onder alle heggen is gelegenheid onderbegroeiing toe te staan. Zorg dat de bodem wordt bedekt en zo wordt beschermd tegen uitdroging en ongewenste planten. Bolletjes en knolletjes zorgen voor een mooie voorjaarsaanblik en zijn zeer geschikt als nectar leverancier voor vroeg vliegende insecten zoals hommels. Verder bieden kruiden en bodemkruipers zoals b.v. Maagdenpalm, Kruipthijm, Bonte- en Gele Dovenetel, Hondsdraf, Zennegroen, een goede oplossing.</p>			

Bosjes : **Maximum aantal punten 6**

Bij de bosjes zijn aanwezig:	☐ Enkele inheemse soorten aanwezig (1)		
	☐ Ongeveer de helft van de bosjes bestaat uit inheemse soorten (2)	☐ één of twee soorten bloeiend en vruchtdragend inheems materiaal ☐ met meerdere verschillende soorten bloeiende en vruchtdragende inheems materiaal (2)	
	☐ Overwegend inheemse soorten (4)	☐ enkele soorten (twee tot drie) ☐ een grote verscheidenheid (2)	
<p>Advies: Het 'stobbenpad' is voorzien van diverse vlinderstruiken en deze staan hier veel te droog, verplaats deze naar vochtiger plekken. Maak een vogelbos op deze plek met veel verschillende doorn- en botteldragende struiken. Denk aan Vuurdoorn, Egelantier, Gelderse roos, Kornoelje, Sleedoorn, Liguster en Meidoorn. Zet af met takkenrillen en maak hopen voor egels en laagbroedende vogels. Voorzie met naambordjes.</p>			

Naamborden van hergebruikt hout.

Bloemenborders : **Maximum aantal punten 6**

Bij de bloemborders zijn aanwezig:	☐ Enkele inheemse soorten aanwezig (1)		
	☐ Ongeveer de helft van de bloemborders bestaan uit inheemse soorten (2)	☐ één of twee soorten ☐ meerdere soorten (2)	
	☐ Overwegend inheemse soorten (4)	☐ enkele soorten (twee à drie) ☐ grote verscheidenheid (2)	
<p>Bij de ingang is recentelijk een deel gerealiseerd, verder om het clubhuis, de vijver en bij de speeltuin. Achter het clubhuis bevindt zich een grote border met een grote diversiteit aan inrichting, die behoorlijk is uitgegroeid.</p> <p>Advies: bekijk of het mogelijk is hier een pad door te maken en een insectenhotel en andere milieubouw toe te passen. De border wordt zo natuurlijk opgewaardeerd. Inventariseer en maak een plan.</p> <p>Maak meer werk van alle bestaande bloemenborders: pleeg onderhoud en vergroot de diversiteit ervan. Maak van de grote ronde betonbakken plekken om planten/stekken te ruilen.</p>			

Bomen : Maximum aantal punten 5

☐ Bomen aanwezig (1)	☐ oude bomen aanwezig (ouder dan 10 tot 15 jaar) (1) ☐ bomen met ecologische waarde voor voedsel en leefruimte voor dieren aanwezig (3)	
<p>Er bevinden zich veel coniferen op het terrein. Verder zijn er veel Amerikaanse eiken aanwezig. Deze dragen bij tot verslechtering van het bodemleven en maken zo onderbegroeiing nauwelijks mogelijk, ze gebruiken veel vocht.</p> <p>Advies: Inventariseer hoeveel er kan worden verwijderd en vervang door meer gevarieerd inheems aanbod met onder groeiende struiken t.b.v. 'sluierwerking'. Let wel: Beleid maken en in overleg met grondeigenaar. Wettelijk moet er voor elke m2 gekapt bos/bomen, 1,3 m2 worden terug geplant. Hergebruik het hout op het terrein als afzetting, stemmenstapels, insectenhotels, takkenrillen stammen etc.</p> <p>Snoei de Rode Beuk in omgeving composthoop, zodat de Hazelaar meer lucht krijgt.</p> <p>Opschot bij Iep (nabij Vlinderdriehoek/speeltuin) verwijderen.</p>		

2. Beplanting met natuurwaarde

Algemeen : Maximum aantal punten 9

☐ Belangrijke voorjaars- en herfstbloemen of rijkbloeiende vaste planten (2)	☐ alle planten bloeien tegelijk in een bepaalde periode ☐ de planten bloeien gespreid het gehele jaar door (2)	
☐ Relatief groot oppervlak met bloeiende planten aanwezig (1)		
☐ Op bewuste plaatsen het dulden van wilde planten als brandnetel e.d. (4)		
<p>Er is een fraaie vlinderdriehoek ingericht nabij de speeltuin. Hier staat o.a. Fruitboompjes, Frambozen, Verbena, Marjolein, Moerasspirea, Lavendel, Wilgenroosje, Papaver, Guldenroede en een vlinderstruik (die het hier goed doet) Hier krijgen zintuigen een optimale benutting en voelen vlinders zoals klein Koolwitje en Gehakkelde Aurelia zich er al thuis.</p> <p>Advies: Versterk de vlindertuin en maak op andere plekken een dergelijke inrichting mogelijk. Vlinders worden steeds schaarser en kunnen met de juiste waardplanten heel goed worden geholpen. Denk aan meer Verbena's, Teunisbloem (nachtvlinders) en Look zonder Look.</p> <p>Brandnetels zijn ook goede waardplanten voor vlinders zoals de Kleine Vos. Maak een Brandnetelhoekje, waar deze worden toegelaten en plaats een informatiebord met uitleg voor sceptische tuinders.</p> <p>Plant verder stinzenplanten/bollen aan onder bomen en bossages (in omgeving vogeleiland en langs waterpartijen zijn voldoende mogelijkheden) Denk aan als Boshyacint, Aronskelk, Daslook, Sneeuwkllokje, Kievitsbloem, Winteracoliet en Herfstijloos.</p>		

herfsttijloos

Maatregelen t.b.v. insecten : **Maximum aantal punten 10**

☐ Belangrijke stuifmeelleveranciers aanwezig (2)		
☐ Belangrijke nectarleveranciers aanwezig (2)		
☐ Struiken als voedselbron voor rupsen aanwezig (2)		
☐ Schuil/overwinterplaatsen voor inheemse insecten aanwezig (2)		
☐ Overhoeken insectvriendelijk ingericht (2)		
<p>Er bevindt zich een vervallen insectenhotel op het tuinpark. In de omgeving is bijenpark 'Waterland' gelegen.</p> <p>Advies: Zorg ervoor dat bijen, hommels e.a. insecten naar hartelust kunnen foerageren, overwinteren en voortplanten op Kweeklust. Plant veel nectar dragende planten en bomen, denk daarbij aan vroeg vliegende insecten: plaats langs waterlopen o.a. wilgen.</p>		

3. Watervegetatie : Maximum aantal punten 7

☐ Mogelijkheden voor de voortplanting van bijvoorbeeld libellen, kokerjuffers en andere insecten aanwezig (2)		
☐ Voedsel-, voortplanting- en schuilmogelijkheden voor waterdieren aanwezig (3)		
☐ Mogelijkheden voor de voortplanting van amfibieën (2)		
<p>Bij het vogeleiland (met bijenkorven erop) is de natuurlijke vegetatie aan de eilandzijde behoorlijk uitgegroeid met o.a. Valeriaan en Wilgenroosje en de bedoeling is dat hier een nieuwe IJsvogelwand wordt gemaakt. Het oppervlaktewater is voedselrijk, er wordt op geloosd door alle huisjes.</p> <p>Advies: Maak een waterbeleidsplan i.s.m. het waterschap/hoogheemraadschap. Hierin kan worden opgenomen en verwerkt wat de intenties zijn van het vogeleiland.</p> <p>Tegenovergelegen oevers aan de zijde van Kweeklust kunnen natuurlijk worden omgevormd door hier voorwaarden voor te scheppen.</p>		

4. Verlandings- en ruigtevegetatie : Maximum aantal punten 4

☐ Verlandings- en ruigtevegetatie aanwezig (4)		
Maak diverse plekken langs de beschoeiing ontvankelijk voor verlandings- en ruigtevegetatie. Verwijder hiervoor delen beschoeiing. Organiseer een workshop.		

5. Bos, struwelen, erfbepanting

Natuurlijke nestelplaatsen/broedplaatsen/schuilmogelijkheden : **Maximum aantal punten 7**

☐ Doornstruiken aanwezig (2)	☐ Dichte doornstruiken (1)	
☐ Groenblijvende planten aanwezig (2)		
☐ Andere natuurlijke nestmogelijkheden aanwezig (2)		
Plant veel meer aan, bijvoorbeeld Berberis en Vuurdoorn. Zie verder advies t.b.v. vogelbosje.		

6. Wand/gevelbegroeiing : Maximum aantal punten 3

☐ De wanden van de algemene opstallen zijn min of meer begroeid (2)	☐ begroeiing van de winkel bestaat uit inheemse klimplanten, namelijk (1) ☐ begroeiing bestaat uit andere beplanting, namelijk	
<p>De opslag/instructiecontainer bij de ingang heeft een begroeiing met rozen. Deze hebben weinig houvast en kunnen daardoor niet goed klimmen.</p> <p>Advies: Snoei de rozen terug en maak een klimsysteem met betongaas en maak het gehele aanzicht groener en aantrekkelijker voor mens en natuur. De container kan ook een schutkleur krijgen, dan valt deze minder op.</p> <p>Het Speelhuis bij het clubhuis is een leuk initiatief, maar het kan gebruikt worden als multifunctionele plaats ter bevordering van kennis over de natuur en natuurlijk tuinieren. Schilder het huisje in aantrekkelijke natuurlijke kleuren, laat kinderen eventueel zelf mooie afbeeldingen van vogels etc. erop schilderen. Laat een Rammelroos over het huis groeien.</p>		

b. OVERIGE INRICHTING T.B.V. DIEREN**1. Droge muren/stapel muren : Maximum aantal punten 12**

☐ Droge/stapel muren aanwezig (2)		
☐ Open niet gevoegde delen zijn aanwezig (2)	☐ Varens, grassen en bloeiende planten hier en daar in de voegen of op de muur aanwezig (2)	
☐ Mos begroeiing op droge/stapel muren (2)		
☐ Meerdere specifieke muurplanten aanwezig (2)		
☐ Optimale muurbedekking (2)		
<p>80 % van de wilde bijen broeden in de grond.</p> <p>Advies: Maak gelegenheid voor wilde bijen door middel van het opwerpen van zandhopen en maak stapelmuurtjes waar mogelijk. Organiseer een workshop. Verplaats het bijenhotel naar een warmer plek en naar het oosten gericht.</p>		

2. Kunstmatige broedplaatsen/nestplaatsen/schuilmogelijkheden

Kunstmatige schuilgelegenheden van natuurlijk materiaal: **Maximum aantal punten 20**

☐ Steenhopen aanwezig (4)		
☐ Houtwallen/rillen aanwezig (4)		
☐ Holen aanwezig (4)		
☐ Broeihoop aanwezig (4)		
☐ Dood onbehandeld hout aanwezig (2)		
☐ Bundels van droge plantenstengels (2)		
<p>Advies: Er bevindt zich nabij de grondopslag een uit bamboe opgezette afzetting. Het verdient extra aandacht om voor solitaire bijen en andere insecten broed- en nestplaatsen te realiseren. Dit kan verspreid over het hele terrein op zonnige plekken. Voer dit uit. Maak gaten in het bamboe, doe dit schuin naar beneden gericht voor de afwatering en maak de gaten glad. Anders zullen er geen vliegende insecten inkruipen, daar hun vleugels dan beschadigen.</p> <p>Volgens de stadsecoloog komen er steeds meer ringslangen voor in het gebied en er is voldoende plek en gelegenheid om dit goede idee ter plekke uit te voeren. Steek stokken in de broedhoop, zo kunnen de vrouwtjes gemakkelijker binnentreden om hun eieren te leggen.</p>		

Creatief hengehuik

Kunstmatige schuilgelegenheden van overig materiaal: **maximum aantal punten 12**

O Verschillende nestkasten aanwezig (2)		
O Bijzondere of uitwendige nestmogelijkheid aangebracht (2)		
O Vleermuiskasten aanwezig (2)		
O houtblokken met kunstmatige boorgaten aanwezig (o.a. voor solitairbijen) (2)		
O Hommelnestkasten aanwezig (2)		
O Andere insectenhopen aanwezig (mieren) (2)		
Hier liggen grote kansen!		

Vleermuizenkast

Inhoud:

C. *Opstallen en dode materialen van de afdeling*

1. Gebruikte beschermende middelen op gemeenschappelijke opstallen
2. Dakbedekking op gemeenschappelijke opstallen
3. Verhardingen

C. OPSTALLEN EN DODE MATERIALEN VAN DE AFDELING

1. Gebruikte beschermende middelen op gemeenschappelijke opstallen : maximum aantal punten 6

Meerdere antwoorden mogelijk

Toelichting waarop gebruikt

☐ Geen (onbehandeld) (2)			
☐ Lijnolieverf (2)			
☐ Verf op waterbasis (2)			
☐ Andere verf			
☐ Beits			
☐ Geïmpregneerd			
☐ Anders, namelijk...			
Geef het goede voorbeeld met het gebruik van milieu verantwoorde producten.			

2. Dakbedekking op gemeenschappelijke opstallen : Maximum aantal punten 10

Meerdere antwoorden mogelijk

opstal

☐ Vegetatiedak (6)			
☐ Rietendak (2)			
☐ Dakpannen (2)			
☐ EPDM-rubber			
☐ Rubberroïd			
☐ Bitumen/asfalt			
☐ Eterniet/asbest			
☐ Overig			
Maak vegetatiedaken waar mogelijk; denk aan insectenhôtels, informatieborden etc.			

3. Verharding : Maximum aantal punten 6

Meerdere antwoorden mogelijk

☐ Graspaden (2)			
☐ Houtsnippers (2)			
☐ Grint	Wijze van onderhoud: ☐ begroeiing toegestaan (1) ☐ geen begroeiing toegestaan		
☐ Tegels			
☐ Halfverharding	Wijze van onderhoud: ☐ begroeiing toegestaan (1) ☐ geen begroeiing toegestaan		

O Asphalt/bitumen			
O Anders	namelijk.....		
<p>Onderhoud van de paden is arbeidsintensief en is niet het leukste tuinwerk. Schoffelen is meestal niet afdoende en de opengewerkte laag is weer een kiembed geworden voor zaaionkruiden. Laat de schoffel staan, trek ongewenst onkruid uit en stamp het schelpenpad daarna weer aan.</p> <p>Onderzoek waar mogelijk meer schelpenpaden kunnen worden aangelegd, bijvoorbeeld in de border achter het clubhuis.</p> <p>Plant bodembedekkers onder de hagen, zodat er geen plek meer is voor onkruid. Geschikte soorten zijn: Vinca minor, Vrouwenmantel, Geranium Cambridge, Galium odoratum, Epimedium, etc. Experimenteer verder met het branden van onkruid. Of laat paden vergrassen, waarna ze gemaaid kunnen worden.</p>			

Inhoud:

D. Inkoop/winkel

1. Aanbod biologische en gangbare producten
2. Aanbod beschermende middelen
3. Aanbod bouw- en tuinmaterialen
4. Aanbod materialen voor afscheidingen
5. Aanbod ondersteunende producten ten behoeve van dieren

D. INKOOP/WINKEL (daadwerkelijk aanwezig, dan wel via bestelling)

- 1. Aanbod diverse producten : Maximum aantal punten 18, indien van een product zowel de biologische als de gangbare uitvoering wordt aangeboden wordt 1 punt per product toegekend.**

	Biologisch	Gangbaar	
☐ Bestrijdingsmiddelen	(2)		
☐ Meststoffen	(2)		
☐ Potgrond	(2)		
☐ Zaai- en plantgoed	(2)		
☐ Staken	(2)		
☐ Anticorrosiemiddelen	(2)		
☐ Folies	(2)		
☐ Lijmen	(2)		
☐ Anders: enkele Ecostyleproducten, zand, aarde, boekenruil	(2)		

2. Aanbod beschermende middelen : Maximum aantal punten 4

☐ Lijolieverf (2)		
☐ Verf op waterbasis (2)		
☐ Andere verf		
☐ Beits		
☐ Impregneer middelen		
☐ Overig		
		nvt

3. Aanbod bouw- en tuinmaterialen : Maximum aantal punten 4

☐ Hout	☐ Onbehandeld (2) ☐ Behandeld	
☐ Gerecycled materiaal (2)		
☐ Steen		
☐ Dakpannen		
☐ EPDM-rubber		
☐ Rubberroïd		
☐ Bitumen/asfalt		
☐ Eterniet/asbest		
☐ Overig		
		nvt

4. Aanbod materialen voor afscheidingen : Maximum aantal punten 1

☐ Onbehandeld hout (1)		
☐ Geïmpregneerd hout		
☐ Gaas		
☐ Anders, namelijk ...		
		nvt

5. Aanbod ondersteunende producten ten behoeve van dieren : Maximum aantal punten 2

☐ Aanwezig (2)		
<p>Verkoop nestkasten en andere ondersteunende producten voor dieren. Geef er voorlichting over. Hang informatieborden op: 'De winkel verkoopt natuur- en milieuverantwoorde producten' en geeft daarbij het goede voorbeeld. Kijk op website van Arbeidscentrum 'de Boei' in Schiedam. Zorg voor meer informatie over toepassing. Maak desnoods een voorbeeldpaneel zie foto hierna.</p>		

Inhoud:

E. Interne Milieuzorg

1. Energiebronnen en -gebruik
2. Scheiding, opslag, hergebruik en verwerking afvalstoffen (milieustation)
3. Opvang en afvoer van regen- en/of afvalwater

E. INTERNE MILIEUZORG

1. Energiebronnen en -gebruik voor gemeenschappelijke opstallen : Maximum aantal punten 9

☐ Elektra		
☐ Zonne-energie (2)	50 zonnepanelen op clubhuis en onderhoudsgebouwtje	
☐ Windenergie (2)		
☐ Gas		
☐ Maatregelen voor zuinig energiegebruik zijn genomen (5)		
<p>Er is geen dubbelglas in de ramen en geen verdere isolatie. Jammer dat opgewekte zonne-energie niet wordt ingezet voor eigen gebruik. Maak hier werk van!</p> <p>Het aanpassen van water- en energiegebruik is gemakkelijk te realiseren door lichtsensoren en gedoseerde toiletspoeling.</p>		

2. Scheiding, opslag, hergebruik en verwerking afvalstoffen (milieustation) -collectief- Maximum aantal punten 11. Voor elke categorie gescheiden inzameling: 1 punt.

☐ Inzamelen huishoudelijk chemisch afval in afgesloten depot		
☐ Inzamelen papier		
☐ Inzamelen glas		
☐ Inzamelen GFT-afval		
☐ Composteren GFT-afval	☐ Composthoop collectief ingepast in de omgeving (1)	
☐ Inzamelen overig groen afval		
☐ Composteren overig groenafval	Composthoop werkt niet goed	
☐ Hergebruik van snoeihout	Boomstammen voor stobbenpad	
☐ Hergebruik van bouwafval		
☐ Anders, namelijk ...		
<p>Hergebruik bouwafval voor bijvoorbeeld het maken van stapelmuurtjes, steenhopen en insectenhôtels. Weggehaalde beschoeiingen kunnen elders worden gebruikt.</p> <p>Afval uit het clubhuis moet gescheiden worden.</p>		

3. Opvang en afvoer regen- en/of afvalwater : Maximum aantal punten 5

☐ Opvang regenwater voor direct gebruik (bv.regenton) (1)	☐ Regenwater wordt gebruikt (1)	
☐ Afvoer regenwater naar vijver /sloot (1)		
☐ Afvoer regenwater naar poel (1)		
☐ Afvoer regenwater naar bezinkput		
☐ Afvoer regenwater naar riool		
☐ Afvoer afvalwater naar oppervlaktewater		
☐ Afvoer afvalwater in bodem (septic tank)		
☐ Afvoer afvalwater naar helofytenfilter (zuiveringsveld) (1)		
☐ Afvoer van afvalwater via riool		
☐ Ander, namelijk, ...	Afvoer bodem/borders	

Inhoud:

F. Voorlichting door de afdeling

1. Voorlichtingsplan
2. Schriftelijke voorlichting via clubblad
3. Voorlichting via mededelingenbord
4. Voorlichting in de winkel/inkoop
5. Tuinbegeleiding
6. Cursussen, lezingen, tentoonstellingen, excursies

F. VOORLICHTING DOOR AFDELING

1. Voorlichtingsplan : Maximum aantal punten 6

☐ Aanwezig (1)		
☐ Wordt actief uitgevoerd (5)		
Maak een voorlichtingsplan en voer het uit. Bedenk hoe het mogelijk wordt de publieke functie van het park te versterken. Er is voldoende enthousiasme aanwezig. Het is een kwestie van organiseren en communiceren! Maak gebruik van de nabijgelegen Landmart, bedenk hoe het mogelijk is samen te werken op deze punten.		

2. Voorlichting via clubblad, (digitale nieuwsbrief) en website : Maximum aantal punten 15

	regelmatig	af en toe	nooit	
☐ Voorlichting over milieuvriendelijk tuinieren	(5)	(1)		
☐ Voorlichting over natuur	(5)	(1)		
☐ Voorlichting over andere relevante onderwerpen	(5)	(1)		
Maak een vaste rubriek op de website over Natuurlijk Tuinieren, mogelijk met een nieuwsbrief voor geïnteresseerden. Een workshop hieromtrent is een mogelijkheid.				

3. Voorlichting via mededelingenbord : Maximum aantal punten 5

Voorlichting over natuurlijk tuinieren	☐ regelmatig (5) ☐ soms (1) ☐ nooit	
Zorg dat het bord bij de ingang 90 graden wordt gedraaid en maak het d.m.v. een opstapje toegankelijk en daarmee leesbaar. Pas de beplanting ter plekke aan (lager). Geef informatie over natuurlijk tuinieren is hier het devies. Geef weer wat er op het terrein gebeurt, waar en waarom. Wees actueel, liefst in elk seizoen een aanpassing over beleving en ontdekking. Gebruik dezelfde informatie elders op het terrein: maak meer borden met dakjes er op en voorzie die van vegetatie.		

4. Voorlichting in de winkel/inkoop : Maximum aantal punten 4

☐ Mondeling (door beheerder) (2)		
☐ Schriftelijk (bij producten of aan de balie) (2)		
Er is een flinke winkel aanwezig, die de sfeer uitstraalt van een woonkamer met bankstel en bibliotheek. Deze plek is bij uitstek geschikt om meer informatie uit te wisselen over natuurlijk tuinieren d.m.v. een speciale boekenkast uitsluitend over dit onderwerp. Posters met tips, foto's en brochures. Vertel wat en waarom er op het park natuurlijk wordt getuinierd. Nadere schriftelijke informatie over de Ecostyle producten is wenselijk en het geheel versterkt zo de nader in te richten 'hoek Natuurlijk Tuinieren' in het clubhuis. Maak van dit alles snel werk. Het is eenvoudig te realiseren en geeft direct zichtbaar resultaat.		

5. Tuinbegeleiding (persoon of commissie) : Maximum aantal punten 9

☐ Aanspreekpunt aanwezig (5)		
☐ Aanspreekpunt houdt noodzakelijke kennis regelmatig bij	Via ☐ tijdschriften en boeken (1) ☐ cursussen (2) ☐ anders (1)	
Wees zichtbaar en toegankelijk.		

6. Cursussen, lezingen, tentoonstellingen, excursies : Maximum aantal punten 25

	regelmatig	af en toe	nooit	
O Cursussen	(5)	(1)		
O Open Dagen	(5)	(1)		
O Tentoonstellingen	(5)	(1)		
O Excursies (Stadsecoloog, Natuurwandeling voor nieuwe tuinders, vogeltocht)	(5)	(1)		
O Anders: 1 maal per jaar tuinkunstweekend	(5)	(1)		
<p>Organiseer meer activiteiten m.b.t. voorlichting over natuurlijk tuinieren. Er is veel belangstelling voor het Tuinkunstweekend en daar kan verder gebruik van worden gemaakt door aandacht te trekken voor het natuurlijk tuinieren. Er worden nu al gelijktijdig lezingen en workshops gegeven over aanverwante onderwerpen. Organiseer een workshop Koken met Onkruid.</p> <p>Leg een nutstuin (op tuin behorende bij no 78) aan voor ouders en kinderen van het tuinpark. Er kunnen 6 stukken grond worden ingericht, die geschikt zijn voor kleinschalig gebruik, kennisuitwisseling en ervaring op doen, zodat het leerproces wordt gestimuleerd. Bedenk: 'jong geleerd is oud gedaan'.</p> <p>Organiseer een workshop Voorlichting (communicatie/beleid), waarin aspecten ten gunste van het natuurlijk tuinieren aan bod komen als Adoptie-terrein uitvoeren en beheren, inventarisatie en monitoring (wat staat er en wat willen we?), Hoe om te gaan met/inrichten van algemeen werk (bijv. langs paden wel/niet schoffelen? of wieden? En waarom?), Hoe binden we leden met het concept Natuurlijk Tuinieren en hoe maken we het zichtbaar, geven we het juiste voorbeeld?</p> <p>Op het onderdeel excursies valt nog veel winst te behalen voor het keurmerk! Bezoek andere tuinparken en deel kennis en ervaring met andere tuinparken, zoals met Tuinwijk. Wandelingen met een stadsecoloog doen het goed en zet dit frequent voort.</p> <p>Zorg voor mooie en uitdagende voorbeelden en doe-werkplekken voor jong en oud begin bij het speelhuis en speeltuin. Organiseer jeugdworkshops nestkasten timmeren, vlindertafels maken en wilgentenen vlechten etc. Betrek de jeugd zo veel mogelijk en maak desnoods een composttoilet ter plekke, dat is een interessante en leerzame activiteit. Zie www.de12ambachten.nl</p> <p>Advies omgeving Speelhuis tenslotte: Plaats allerlei soorten plukfruit en pluk-geurbloemen om het speelhuis heen. Maak een klein voedselbos hier en voorzie alles van infoborden! De kinderen zullen van hieruit op onderzoek kunnen gaan en buiten spelenderwijs leren! Ga koken uit de natuur met kinderen en maak hun zo bekend met ons voedsel.</p> <p>Misschien is zelfs een (groter) voedselbos mogelijk gezien de ruimte op het tuinpark.</p>				

Kinder-doe-ontdeklek

Maak een bomenroute

Workshop koken met onkruid

III BIJZONDERE ELEMENTEN EN PRIORITEITEN

Bijzondere elementen (max 5 punt per element)		
IJsvogelwand	Wordt elders uitgebreid	
Vijver en omgeving	Zie adviezen in dit rapport	
Infopalen	Wel schoonhouden	
Wandelroute	Maak hier ecologische beschrijving bij	
Samenwerking met tuinpark Tuinwijk	Tuinkunstweekend	
Speeltuin met speelhuisje	Maak een speelbos, denk daarbij bijvoorbeeld aan een vuurplaats, kabelbaan, vlonders, grondberg, pluktuin. Zet plannen door voor een water doe- en ontdekplek. Organiseer een workshop over dit onderwerp! Er is hier zoveel ruimte om mooie initiatieven te ontwikkelen.	
Vlinderhoek bij speeltuin		
Stobbenpad		
Totaal aantal bonuspunten		

PRIORITEITEN

2019

Beleid waaronder:

- Voorlichtingsplan en actieve uitvoering (o.a. inrichting info-hoek/winkelvoorlichting) > workshop
- Milieubouw (stapelmuren, takkenrillen e.d.)
- Water: beschoeiing aanpakken en oevers natuurlijk maken > trapjes voor dieren
- Onderbegroeiing: bodembedekking en stinsen beplanting en bij het onderhoud overgedragen kennis/ervaring bij de werkbeurten
- Speeltuin
- Nestkasten (ophangen winter)

2020-2021

- Nutstuin > workshop planten en zaaien (volwassenen en kinderen)
- Bomenplan (Amerikaanse eik > beleid > herbeplanting) Bomenroute etc.
- Waterbeleid > oeverbeplanting/'floating islands'
- Onkruid workshop/Koken met onkruid
- Kinderspeelhuis en omgeving inrichten workshop
- Vlinderstokken en insectenvoorzieningen maken en plaatsen
- Speeltuin verder natuurlijk inrichten
- Maai- en wiedebeleid
- Hergebruik en Composteren (workshop)

